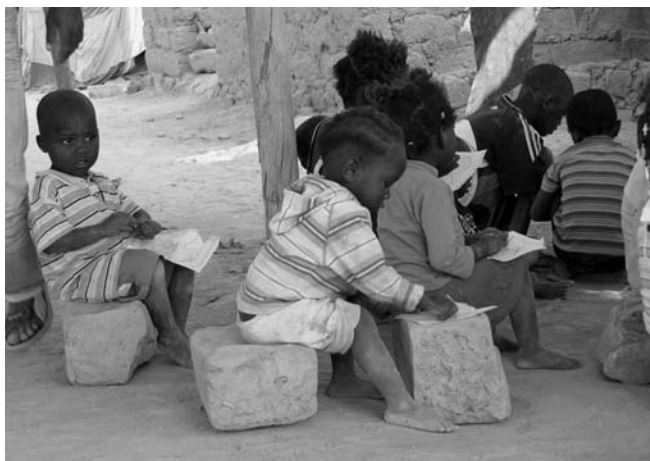

Zagretost učencev podružnične šole.
Foto: Tomaž Gorenc, Benuela, Angola, julij 2010

V vrtcu je obvezno nošenje šolskih uniform.
Foto: Tina Palaić, Tamale, Gana, marec 2010

»ŠOLA – KLJUČ ZA RAZVOJ: ŠOLARJI ANGOLE, MALAVIJA IN GANE«

Občasna razstava v Slovenskem šolskem muzeju

Slovenski šolski muzej poleg poglobljene zgodovine šolstva na Slovenskem z nekaterimi občasnimi razstavami predstavlja tudi sodobne razmere v šolstvu pri nas (»Inovacija najde pot ...«, 2009), prav tako pa tudi široko in raznovrstno področje vzgoje in izobraževanja drugod po svetu (»Šola pod Everestom«, 2007). Z razstavo »Šola – ključ za razvoj: Šolarji Angole, Malavija in Gane« (marec 2011) posega tudi na afriški kontinent in prikazuje šolski vsakdan v treh afriških državah.

Avtorji razstave so trije vodiči Slovenskega šolskega muzeja, ki so v izbranih državah delali kot prostovoljci. V Angoli, Malaviju in Gani so poučevali otroke oziroma se z njimi ukvarjali in pri tem spoznavali njihov šolski vsakdan in šolske razmere. Razstava tako temelji na lastnih izkušnjah avtorjev, ki so jih pridobili neodvisno drug od drugega. Tomaž Gorenc je bil v okviru mednarodne salezijanske organizacije VIDES skupaj z drugimi prostovoljci v Angoli, v mestu Benguela, kjer je v socialnem centru en mesec poučeval otroke, stare od 12 do 19 let. Polona Logar je v Malaviju, v državni šoli v glavnem mestu Lilongwe, tri tedne poučevala otroke, stare od 9 do 15 let, pri tem pa je skupaj z drugimi prostovoljci iz mladinskega društva HERES (društvo nekdanjih in sedanjih dijakov Gimnazije Želimirje) sodelovala z misijonarji, ki delujejo v don Boscovem mladinskem centru. Tina Palaić je v Gani, v mestu Tamale, pod okriljem ganske organizacije CINORG (Children In Need Organization) v državnem vrtcu tri tedne poučevala šestletne otroke.

Sodobni šolski sistemi ter šolske razmere Angole, Malavija in Gane so sicer res predstavljeni v muzeju, vendar jih avtorji razstave ne obravnavajo kot nekaj tradicionalnega in preživetega, na kar bi lahko nakazoval izbrani razstavni prostor. Njihov namen je predstaviti vzgojo in izobraževanje v omenjenih treh afriških državah in tako poudariti raznolikost in pestrost človekovih pogledov na svet, načinov delovanja in predvsem realnosti otrok.

Namen razstave je tako med drugim nagovoriti obiskovalce muzeja s podobami drugačnih vsakdanov, kar omogoča spoznavanje sveta, ki nam je ponavadi nedostopen.

Afriški kontinent je izjemno pester in raznolik, saj posameznikovo srečevanje z njim bistveno zaznamuje okolje, kjer se nahaja, ljudje, ki jih srečuje, in izkušnje, ki jih doživi. Tako so tudi srečevanje s šolskimi razmerami zaznamovali zgodovinski konteksti in šolski sistemi vsake posamezne države, lokalna okolja, kjer so avtorji opravljali prostovoljno delo, ljudje, s katerimi so se srečevali, in seveda otroci, katere so poučevali. Pri tem je nedvomno treba opozoriti tudi na osebnost vsakega avtorja pri njegovem srečevanju s šolskimi in z drugimi razmerami. Prav zato razstava ne govori na splošno o šolstvu v Afriki, temveč skuša tudi s postavitvijo poudariti različnost šolskih sistemov v vsaki predstavljeni državi. Ker pa se ti lahko tudi znotraj vsake posamezne države bistveno razlikujejo, avtorji opozarjajo tudi na vrsto šole in vsakokratno okolje.

Razstava je postavljena tako, da lahko obiskovalec zgodbi sledi na dva načina. Prvi omogoča, da teme, ki so jih avtorji ne glede na različnost izkušenj izpostavili kot skupne točke, spoznava glede na izbrano državo. Tako lahko vsaki posamezni državi sledi s pomočjo s pripadajočo barvo označenega slikovnega traku (rumen slikovni trak za Angolo, rdeč za Malavi in zelen za Gano) in spoznava šolski prostor, šolske pripomočke, šolske uniforme in prosti čas otrok. Obiskovalec se tako lahko trikrat sprehodi po razstavi in vsakič znova spoznava različne šolske sisteme. Drugi način pa obiskovalcu omogoča, da si razstavo po predstavljenih temah ogleda za vse države skupaj in jih med seboj primerja. Zanimiv je tudi poseben pano s prikazom vsakodnevnih doživetij otrok in podob tako iz urbanih kot vaških okolij.

Razstava temelji na fotografskem gradivu, nadgrajujejo pa jo tudi nekateri iz Afrike prinešeni predmeti. Razstavljene so šolske

* Tina Palaić, univ. dipl. etnol. in kult. antropol. 1000 Ljubljana, Na jami 4, E-naslov: tiu.tinna@gmail.com; Polona Logar, prof. likovne umetnosti, bibliotekarka pripravnica v knjižnici Slovenskega šolskega muzeja. 1373 Rovte, Rovte 46e, E-naslov: polona.logar86@gmail.com; Tomaž Gorenc, študent 4. letnika geografije in zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. 1000 Ljubljana, Zihorlova 8, E-naslov: gorenc.tomaz1@gmail.com

uniforme iz Angole, *chetenga*, kos blaga iz Malavija, ki je med drugim lahko tudi pripomoček, ki ga učenci v šoli uporabljajo za sedenje, ter dva zvezka in tablica iz Gane. Razstavo spremlja tudi krajši video, sestavljen iz različnih videoposnetkov iz vseh treh držav, s katerim avtorji prikazujejo nekatere zanimive pa tudi smešne utrinke.

Avtorji so pripravili tudi razstveni katalog *Šola – ključ za razvoj: Šolarji Angole, Malavija in Gane*. Ker so na razstavi predstavljene predvsem fotografije s kratkimi besedili, je za njeno razumevanje bistvena vsebina kataloga. Avtorji so v njem predstavili šolstvo in šolske razmere v posameznih državah tako, kot si sledijo na razstavi – najprej je predstavljeno šolstvo v Angoli, nato v Malaviju in Gani. Vsak avtor je najprej predstavil državo, ki jo je obiskal, in orisal zgodovinski in sodobni kontekst, ki pomaga pri razumevanju izobraževalnega sistema vsake posamezne države. V nadaljevanju je opisal svojo izkušnjo prostovoljnega

dela, ki pravzaprav največ pove o šolskem sistemu in življenju otrok v lokalnem okolju ter poudari avtorjevo doživljanje. Vsak je predstavil tudi štiri teme, ki so na razstavi podrobneje predstavljene, to so šolski prostor, šolski pripomočki in uniforme ter prosti čas, kar je dobrodošlo branje ob ogledu razstave.

Za razvoj in napredek vsake države je izobrazba bistvenega pomena. To je še pomembnejše za države v razvoju, med katere spadajo tudi tri predstavljene države. V zahodnem svetu je šolanje vsaj na osnovnošolski ravni nekaj samoumevnega in je dostopno vsem otrokom, za predstavljene države pa to ne drži. Za številne otroke v Angoli, Malaviju in Gani je obiskovanje šole privilegij. Pri tem je seveda bistveno poudariti, da je za afriške otroke izobrazba edina možnost za izhod iz revščine in za lepše življenje, zato je njihovo realnost pomembno spoznati in tako morda nanovo ovrednotiti svoje možnosti in priložnosti.

»MUZEJ SOLINARSTVA – OD IDEJE DO REALIZACIJE«

Dokumenarna razstava, Ljubljana, 18.–29. marec 2011

Prvo preddverje Cankarjevega doma v Ljubljani je med 18. in 29. marcem 2011 gostilo dokumentarno razstavo z naslovom »Muzej solinarstva – od ideje do realizacije«. Avtorji razstave Flavio Bonin, Eda Benčič Mohar, Uroš Hribar in Martina Gamboz so z njo obeležili dvajsetletnico delovanja Muzeja solinarstva na opuščenem južnem območju Sečoveljskih solin, imenovanem Fontaniggie. 23 razstavnih panojev, na katerih so bila zgoščeno prikazana desetletja prizadevanj za ohranjanje kulturne dediščine starih piranskih solin, je zaokrožilo osem umetniških fotografij fotografa Andreja Blatnika.

Začetna ideja o muzeju solinarstva na slovenski obali sega v 60. leta dvajsetega stoletja. Prvi snovalec muzeja je bil dr. Miroslav Pahor, takratni ravnatelj Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran. Njegova vizija je bila povezava muzeja z lokalnim turističnim gospodarstvom z namenom doseganja večje doživljajske vrednosti za turiste.

Miroslav Pahor, Tatjana Poberaj, Mihael Huszar in Josip Rošival so dokumentirali stare piranske soline Fazan in Fontaniggie še v času njihove aktivnosti. Leta 1963 sta Pahor in Poberajeva objavila knjigo z naslovom *Stare piranske soline*, v kateri opisujeta soline v zadnjih letih pred opustitvijo. Zbrano gradivo je bilo podlaga za Zbirko solinarstva, ki je bila v matični hiši Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran na ogled do odprtja Muzeja solinarstva v Sečoveljskih solinah.

Leta 1972 je dr. Pahor v okviru projekta Gornji Jadran predvidel tudi solinarski skansen, kar pa se ni uresničilo. Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran in takratni Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran sta se po pregledu opuščanih solin na južnem delu Sečoveljskih solin, imenovanih Fontaniggie, v letih 1984 in 1985 po posvetovanju s solinarji odločila

za umestitev muzeja solinarstva ob kanalu Giassi. Rezultati inventarizacije kulturne dediščine Sečoveljskih solin so bili leta 1987 predstavljeni na interdisciplinarni razstavi z naslovom »Sečoveljske soline včeraj, danes, jutri« avtorjev Zore Žagar, Ilonke Hajnal in Damijane Ota.

Leta 1990 so bili z Odlokom o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline s strani Občine Piran vzpostavljeni varstveni režimi in razvojne usmeritve, ki vključujejo tudi solinarski muzej. Leta 1991, dve desetletji in pol po opustitvi solin na območju Fontaniggie leta 1967, je bil na območju Cavane 131 ob kanalu Giassi odprt Muzej solinarstva, ki sodi v sklop Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran. Uspešna obnova dveh solinarskih hiš s pripadajočima solnima poljema je leta 1994 botrovala njegovi uvrstitvi v ožji krog nominirancev za Evropski muzej leta. Od leta 1999 v Muzeju solinarstva potekajo vsakoletni mednarodni prostovoljni delovni tabori, katerih pobudnika sta bila geografa Uroš Košir in Primož Pipan. Njihov soorganizator je Zavod za mednarodno prostovoljno delo Voluntariat – SCI Slovenija; slovenska podružnica mednarodne organizacije za prostovoljno delo Service Civil International. Prostovoljci na dveh aktivnih muzejskih solnih poljih pobirajo sol in jo s samokolnicami vozijo v skladišče soli. Poleg tega obnavljajo še manjše solinarske nasipe in kanale ter prek medijev ozaveščajo javnost o pomenu Sečoveljskih solin. Leta 2003 je bila obnovljena tretja solinarska hiša, v kateri je razširjena muzejska zbirka. Muzejska zbirka Muzeja solinarstva Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran je 9. 7. 2004 prejela medaljo Evropske unije – EUROPA NOSTRA za prizadevanja pri ohranjanju kulturne dediščine v kategoriji kulturna pokrajina za leto 2003. V uradni obrazložitvi nagrade piše, da si je muzej nagrado prislužil za vzorno revita-

* Asist. dr. Primož Pipan, univ. dipl. geogr., raziskovalec na Geografskem inštitutu Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. 1000 Ljubljana, Novi trg 2. E-naslov: primoz.pipan@zrc-sazu.si; primoz.pipan@gmail.com